

ՄԱՍՈՒԼԻ ԲԱԺԻՆԸ

Հ. ՂԵՒՈՂԵՒ Վ. Մ. ԱԼԻՇԱՆ, Հայապատում. Պատմիչք եւ Պատմութիւնք Հայոց, Վենետ. 1901, 4⁰ եր. 144 + 650, Դինն է՝ 50 ֆր.

Նրբ վենետիկ կը գտնուէի, Միւրթարեանց Միաբանութեան հաստատութեան երկնարիւրամիայ հանդէսներու առթիւ, Նահապետն ինքը գուրգուրանքով մը ցոյց տուաւ ինձ Հայապատումի սի քանի թերթիւքը, որոնք մամուլի տակէն դեռ նոր գուրս եկած էին եւ հանդիսասրահը գրուելու սահմանուած : Այն ատենէն ի վեր անհամբեր կոպակինք այդ հոյակապ աշխատութեան լրանալուն : Եւ անա այսօր մեր մէջն է Ալիշան իր Հայապատումով : Այս չքնաղ երկասիրութիւնը կը բաժնուի երկու մասերու, երկուքն ալ զարգարուած ընտիր նկարներով : Ա մասը, որ ամբողջովին աշխարհաբար գրուած է, կը խօսի ընդհանրապէս Հայոց մասին գրուած թէ՛ օտարագիր եւ թէ՛ բնիկ պատմիչներու վրայ : այս վերջիններու թիւն է 138, Բ մասը, որ դարաբար է եւ պարզ աբսարգութիւն մը մեր պատմիչներէ, ժամանակագրական կարգով շարուած գէպերու շղթայում մըն է, աշխարհաբար ծանօթութիւններով ճոխացած : Եւ հո՛ս է ներկայ աշխատութեան մէկ ուրիշ օգտակարութիւնը : Հ. Ալիշան չէ ուղած իր կողմէ Հայոց Պատմութիւն մը հեղինակել, — բառիս իսկական իմաստով, — այլ 400 հատուածներու մէջ ամփոփած է մեր Պատմութիւնը՝ ժամանակակից պատմագիրներու բերնով, եւ հասուցած է մինչեւ ԺԶ դարը : Այսպէսով հ. Ալիշան միջոց տուած է իւրաքանչիւր անհամբ քննել եւ իմանալ մեր պատմիչներու կարծիքը, այսինչ կամ այնինչ գէպի նկատմամբ : Արդարե՛ւ գնահատելի աշխատութիւն :

Գ. ԴԱՂԱՇԱՆ, Լիակատար բաւարան Ռուսերէնից Հայերէն : Թիֆլ. 1902, տպ. Մարտիր. Իւրաքանչիւր պրակի գինն է 1 ր.

Այս ճոխ բաւարանի երեք պրակները լոյս տեսած են դեռ, եւ կրնանք անոնց վրայէն դատել, թէ լուրջ եւ օգտակար գործ մը պատրաստած է Հեղինակն, ընդարձակ ծրագրի մը հետեւելով : Ներքոյ պրակն կը հասնի մինչեւ 400 երես : անգին կը մնայ դեռ 7 պրակ հրատարակելի : ուրեմն բոլորը պիտի բաղկանայ մօտաւորապէս 1350 երեսներէ : Եւ ա՛յսքան ստուար հատորի մը գինը նշանակուած է 6 բուրի : բաժանորդ գրուողներու համար : — Դ պրակը լոյս կը տեսնէ քիչ ժամանակէն :

Դ. ԱԽՎԵՐԴԵԱՆ, 1) Սայեաթ-Նօվայ : Մոսկ. 1852, տպ. Վ. Դոտ. : 8¹ եր. ԻԵ + 172 : Դին ? — 2) Հայ աշուղներ, Թիֆլ. 1903, տպ. Մարտ. : 8⁰ եր. ԺԱ + 527 : Դինն է՝ 1 ր. 50 կ.

Հանգուցեալ թ. Գէորգ Ախվերդեան ինքզինքը նուիրելով մողոս վրդակսն բանաստեղծութիւններու հաւաքման, կէս դար առաջ հրատա-

րակեց Սալեաթ-նօվայի երգարանը , որ մեր ժողովրդական բանահիւս-
տութեան մէջ մեծ տեղ մը դրաւ և է հաւ պիտի գրաւէ միշտ , մանաւանդ
որ գիտեական Հրատարակիչը լեզուաբանական խիստ կարեւոր ծանօ-
թութիւններով ճշխացուցած է այդ հրատարակութիւնը : Իսկ հանգու-
ցեալի դուստրը , օր. Մանէ Ալովերգեան , իր հօր ձեռագիրներու մէջէն
գտանելով «Գուսանք»ի Բ հատորի նիւթերը , հրատարակելու աղնիւ գա-
ղափարը կուսնենայ , որ պատիւ կը բերէ հայ իգական սեռի : Այս Բ հա-
տորի խմբագրութեան աշխատութիւնը կատարած է պ. Ս. Լալայեանց ,
հմուտ խմբագիրն «Ազգագրական Հանդիսի» , «Հայ աշուղներ»ու մէջ կը
գտնուին հետեւեալ գուսաններու երգերը . Աղբար Աղամ , Արազլու
Սարգիս , Արտեմ , Աւետիս , Գէորգ , Գիւրջի , Գիւրջի Նաւէ , Գիւրջի-օղ-
լի , Նգօր , Կարապետ , Ղափանցի Դովբան , Յակոբ , Նալբանդ-օղլի , Նի-
բանի , Շիրին , Ուհանէս , Քեանհան , Քիմիս , Միսկին Բուրջի , Ալվան-
օղլան , Բուզաղ-օղլան , Դարբէկիար , Թիֆլիզ-նարգիզ , Լիօ , Ղազար ,
Մէլքում , Նարինջ-օղլան , Շամչի Մէլքօ , Զահէլ-օղլան , Ռոստոմ Մա-
տաթով , Սէփիլ Զաքար , Քէչիշ Նովա , Քիչիք Նովա , Քոբաչի , Քոբաչու-
օղլան , Օքսուզ-օղլան , Նաղուբ-օղլի , Թուրքիշ , Իվան , Մարդանեան
Խաչատուր , Մեղաւոր Յարութիւն , Սայազ-օղլի , Օհանէս , Սլլանդիլդի ,
Բանդի , Թիֆլիզ-Նաղուզ , Լազար-օղլան , Ղարիբ-օղլան , Յարութիւն
Բէգում , Յովսէփ , Զախմախչի Նաղուբ եւ Քէչիշ-օղլի Բանդի :

HANDREY et LORYS , Les Sultanades. Paris 1903. 16⁰ pp.
119. Prix 2 fr. 50.

Մեր հայրենակիցն «Ա. Լօրիս» , որ ստիպուած է այս կեղծ անու-
նով հրատարակ իջնել , արդէն ծանօթ է իր գրական-թատերական յո-
գուածներով : Օքթավ Միրբօ-ի դնահատական մէկ նամակը , որ գրքիս
մուտքը կը զարգարէ , զօրաւոր յանձնարարական մըն է , վեր հանելու
համար անոր հեղինակներուն արժանիքը , Թող տեսնեն օտարները մա-
նաւանդ մերինները , թէ կան հայեր՝ որոնք կը հեղինակեն , ոչ թէ կը
թարգմանեն սխալ միտով ...

Գեղ.Որնի , Պատկերազարդ հայաթերթ : Վենետ , 1803 : Միած. եր. 8 :

Վերջապէս լոյս տեսաւ երկար ամիսներէ ի վեր սպասուած «Գե-
ղունի» գեղարուեստական թերթը , նախորդ տարիներէ աւելի ճոխ եւ
ընտիր բովանդակութեամբ : Գեղունին իրօք պատիւ կը բերէ Վենետիկ
Միւլթարեանց , Ալթմ կրնանք պարծնեալ օտարներու առջեւ , ցոյց տա-
լով մեր գեղարուեստի ճաշակը : Միակ միջոցն օտարներու համակրու-
թիւնը գրաւելու դէպի մեր ազգը՝ պէտք է լինի կենդանի օրինակներով
ցոյց տալ , թէ մենք կարող ենք արտադրել գեղարուեստական ճաշա-
կաւոր երկեր , ունինք ընտիր նկարիչներ , այսինչ կամ այնինչ դիտու-
թեան մէջ հմուտ մասնագէտներ , բանաստեղծներ , վիպասաններ եւն ,
եւն , փոխանակ միայն եւ միայն Շահինն ու Սլվաճեանը տեսնելու : Մենք
մեր առաւելութիւնները ցոյց տալու ենք մեր անձնական հմտութիւնն
ու կարողութիւնը ցուցադրելով օտարներու առջեւ , ոչ թէ իրաւիկ հա-
մար գովելով ու գովաբանելով շողջոքորթող բարեկամները միայն :